



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

# NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 131/06-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. augusta 2006 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészáros a zo sudcov Juraja Horvátha a Štefana Ogurčáka prerokoval prijatú sťažnosť M. C. a J. C., obaja bytom P., zastúpených advokátom JUDr. I. S., M., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 1/98 a takto

## **r o z h o d o l :**

1. Okresný súd Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 1/98 p o r u š i l základné právo M. C. a J. C., aby sa ich vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. M. C. a J. C. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie každému z nich v sume po 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Martin p o v i n n ý vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. M. C. a J. C. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 8 682 Sk (slovom osemtisícšesťstoosemdesiatdva slovenských korún), ktoré je Okresný súd Martin p o v i n n ý vyplatiť na účet ich advokáta JUDr. I. S., M., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

## **O d ô v o d n e n i e :**

### **I.**

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 11. apríla 2006 č. k. I. ÚS 131/06-14 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť M. C. a J. C., obaja bytom P. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. I. S., M., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a v čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 1/98.

2. Z prijatej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia 5. januára 1998 (spolu s ďalšími navrhovateľmi) podali okresnému súdu návrh vo veci uloženia povinnosti previesť byt do ich osobného vlastníctva. Okresný súd rozsudkom z 24. apríla 1998 ich návrhu vyhovel. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozhodnutím z 10. novembra 1999 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd vo veci opätovne

rozhodol rozsudkom z 20. mája 2004. Súdny spis bol 20. decembra 2004 predložený na odvolacie konanie a následne vrátený späť na okresný súd ako predčasne predložený. Aj po následnom predložení súdneho spisu na krajský súd bol súdny spis opätovne vrátený okresnému súdu 18. novembra 2005 ako predčasne predložený. Podľa tvrdenia sťažovateľov sa súdny spis ešte 15. marca 2006 nachádzal na okresnom súde. Sťažovatelia urgovali pokračovanie v konaní podaniami z 2. septembra 2002 a 1. augusta 2003. Sťažnosť na prietahy v konaní adresovanú predsedníčke okresného súdu podali 22. marca 2004.

3. Sťažovatelia žiadali vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 1/98, nariadil okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietahov, priznal im finančné zadosťučinenie spolu v sume 300 000 Sk a náhradu trov konania v sume 8 682 Sk.

4. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k predmetu sťažnosti 28. júna 2006 vyjadrila predsedníčka okresného súdu. K tomuto vyjadreniu zaujal 20. júla 2006 právny zástupca sťažovateľov písomné stanovisko.

5. Na výzvu ústavného súdu účastníci konania oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Preto ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, lebo vzhľadom na charakter veci nemožno od ústneho pojednávania očakávať jej ďalšie objasnenie.

## II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 7 C 1/98.

## A.

Sťažovatelia spolu s ďalšími štyrmi navrhovateľmi podali 5. januára 1998 okresnému súdu proti odporkyni spoločnosti E., s. r. o., M., návrh „o uloženie povinnosti previesť byt s prísl. do vlastníctva nájomcu v zmysle zákona ... č. 182/1993 Z. z. ...“.

Okresný súd 21. januára 1998 stanovil termín pojednávania na 30. január 1998. Toto pojednávanie bolo po prednesoch sporných strán odročené na neurčito za účelom predloženia písomných dôkazových materiálov.

Okresný súd 8. apríla 1998 stanovil termín pojednávania na 21. apríl 1998. Toto pojednávanie bolo po prednesoch účastníkov konania odročené na 24. apríl 1998 za účelom vyhlásenia rozsudku.

Okresný súd rozsudkom č. k. 7 C 1/98-34 z 24. apríla 1998 uložil odporkyni previesť byty na navrhovateľov a zaplatiť im trovy konania. Rozsudok bol doručený účastníkom konania v mesiaci august 1998.

Rozsudok napadla 25. augusta 1998 odporkyňa odvolaním. Navrhovatelia sa k odvolaniu písomne vyjadrili 23. septembra 1998.

Súdny spis bol 19. apríla 1999 predložený krajskému súdu.

Krajský súd 15. októbra 1999 stanovil termín pojednávania na 27. október 1999. Toto pojednávanie bolo 22. októbra 1999 pre chorobu sudcu odročené na 10. november 1999.

Krajský súd na pojednávaní konanom 10. novembra 1999 prvostupňový rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Súdny spis bol 15. novembra 2000 doručený okresnému súdu.

Okresný súd 20. novembra 2000 vyzval právneho zástupcu navrhovateľov na upresnenie žalobného petitu. Splnenie výzvy (už pod hrozbou sankcie) urgoval okresný súd 5. januára 2001 a 5. marca 2001.

Právny zástupca navrhovateľov 29. marca 2001 požiadal okresný súd o predĺženie lehoty na splnenie výzvy, lebo s nájomníkmi musí pripraviť zmluvy o prevode bytov, na ktoré ešte nemá v súčasnosti dostatok relevantných podkladov, o ktoré požiadal nájomníkov aj Obecný úrad P.

Okresný súd 29. júna 2001 opätovne urgoval u právneho zástupcu navrhovateľov splnenie výzvy. Tento 16. júla 2001 oznámil okresnému súdu, že sporný bytový dom je predmetom exekučného konania. Navrhovatelia sa pokúsia odkúpiť byty v rámci tohto exekučného konania.

Okresný súd 22. augusta 2001 vyzval právneho zástupcu navrhovateľov, aby oznámil, či sa spor doriešil mimosúdnou cestou.

Navrhovatelia 10. septembra 2001 zrušili splnomocnenia na zastupovanie dané advokátovi.

Navrhovatelia podaním z 30. novembra 2001 „*upresnili návrh ...*“.

Okresný súd 4. decembra 2001 stanovil termín pojednávania na 13. december 2001. Na tomto pojednávaní časť navrhovateľov žiadala vo veci vykonať znalecké dokazovanie na hodnotu bytov. Pojednávanie bolo odročené na neurčito.

Okresný súd uznesením z 1. marca 2002 ustanovil znalca z odboru oceňovania nehnuteľností Ing. P. Č.

Sťažovateľ 16. mája 2002 napadol uznesenie odvolaním, lebo nežiadal o nariadenie dokazovania.

Na č. 1. 78 súdneho spisu je úradný záznam: „*Dňa 28. 2. 2005 bol predložený spis 7 C 1/98 Mgr. D. C., u ktorého sa nachádzal z neznámych príčin*“. Na tom istom liste je nedatovaná rukou písaná poznámka „*Spis zašli na KS ZA na rekonštrukciu spisu.*“

Podľa úradného záznam z 11. novembra 2004 „*V predmetnej veci sa jedná o rekonštruovaný spis.*“

Nadväzujúc na uvedený priebeh konania ústavný súd zo zrekonštruovaného súdneho spisu zistil nasledovné:

Súdny znalec 9. mája 2002 predvolal účastníkov na miestne šetrenie na 21. jún 2002.

Súdny znalec 20. mája 2002 oznámil okresnému súdu, že „*Vzhľadom k tomu, že ... p. C. s manželkou mi dňa 17. 5. 2002 telefonicky oznámili, že odstupujú od súdneho sporu, zrušil som miestne šetrenie zvolané na deň 21. 5. 2002 a zároveň vraciam... spis...*“.

Sťažovatelia 2. septembra 2002 urgovali „*urýchlenie súdneho sporu*“.

Podľa úradného záznamu z 30. júla 2003 účastníci osobne urgovali pokračovanie v konaní. Bolo im oznámené, že konanie je prerušené podľa ustanovenia § 14 ods. 1

písm. d) zákona č. 328/98 Zb. a doteraz správca konkurznej podstaty nenavrhol pokračovanie v konaní.

Sťažovatelia 4. augusta 2003 žiadali „*urýchlené zaslanie súdneho znalca na posúdenie technického stavu bytu*“, lebo správca konkurznej podstaty žiada takýto posudok.

Podľa nedatovaného úradného záznamu na č. 1. 41 „*Dňa 5. 8. 2003 som telefonicky požiadal znalca o vypracovanie znaleckého posudku*“ (písomne bol znalec na uvedené vyzvaný 15. augusta 2003).

Znalec 22. augusta 2003 predložil znalecký posudok č. 033/2003.

Pojednávanie konané 30. októbra 2003 bolo odročené na 20. november 2003, na ktoré predvolajú správcu konkurznej podstaty.

Podľa úradného záznamu z 3. novembra 2003 na č. 1. 66 „*nie je možné momentálne skončiť konanie so správcom konkurznej podstaty ..., nakoľko tento bol odvolaný zo schôdze veriteľov ...*“.

Podľa úradného záznamu z 5. novembra 2003 bol telefonicky zrušený termín pojednávania stanoveného na 20. november 2003, lebo Krajský súd v Banskej Bystrici rozhodol o ukončení funkcie správcu konkurznej podstaty JUDr. S.

Správca konkurznej podstaty 6. novembra 2003 predložil okresnému súdu rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 23. októbra 2003 o ustanovení nového správcu Mgr. M. U. zo Z.

Okresný súd 20. novembra 2003 a 21. januára 2004 požiadal Krajský súd v Banskej Bystrici o zaslanie uznesenia zo schôdze veriteľov, ktorým sa rozhodlo, že sťažovateľom „*bude predaný byt*“. Krajský súd v Banskej Bystrici požadované predložil 30. januára 2004.

Okresný súd 4. februára 2004 zaslal novému správcovi konkurznej podstaty kópiu znaleckého posudku na vyjadrenie a požiadal ho o informáciu, či uzatvoril so sťažovateľmi kúpno predajnú zmluvu, alebo či má vo veci konať okresný súd.

Dodanie informácie okresný súd písomne urgoval 9. marca 2004 a 31. marca 2004 a telefonicky 30. apríla 2004.

Sťažovatelia 22. marca 2004 podali predsedníčke okresného súdu sťažnosť na prietáhy v konaní.

Správca konkurznej podstaty sa 6. mája 2004 vyjadril k znaleckému posudku, oznámil, že zmluva so sťažovateľmi nie je uzavretá a upozornil na povinnosť prerušiť (ak ešte nebolo) súdne konanie podľa § 14 ods. 1 písm. c) zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní.

Na pojednávaní konanom 20. mája 2004 (za prítomnosti časti navrhovateľov a ich právneho zástupcu) uznesením konanie o návrhu navrhovateľov v 1. až 7. a 10. až 11. rade zastavil (títo už majú odkúpené byty). Vo veci sťažovateľov rozsudkom uložil odporkyňi povinnosť previesť na nich byt a podiel k spoločným častiam a zariadeniam domu za sumu 66 152 Sk (sudca požiadal o predĺženie lehoty na písomné vyhotovenie rozsudku do 16. júla 2004).

Okresný súd 16. septembra 2004 uznesením opravil cenu bytu na 55 238 Sk.

Sťažovatelia 21. septembra 2004 napadli rozsudok odvolaním. Žiadali opraviť cenu bytu na 55 238 Sk a doplniť rozsudok o trovy konania v sume 6 000 Sk. Sťažovatelia 22. septembra 2004 vypovedali plnú moc advokátovi Mgr. H. W.

Odporca 28. septembra 2004 napadol rozsudok a uznesenie odvolaním.

Sťažovatelia prostredníctvom svojho právneho zástupcu (advokát JUDr. I. S.) 4. októbra 2004 doplnili svoje odvolanie.

Okresný súd 27. októbra 2004 stanovil znalcovské a 28. októbra 2004 zaslal účastníkom ich odvolania na vzájomné vyjadrenie.

Okresný súd 20. decembra 2004 predložil spis krajskému súdu na odvolacie konanie.

Krajský súd 14. marca 2005 vrátil okresnému súdu súdny spis ako predčasne predložený (okresný súd nerozhodol o náhrade trov konania tých účastníkov konania, o návrhu ktorých konanie zastavil).

Okresný súd 23. marca 2005 vydal uznesenie, ktorým doplnil rozsudok o nepriznanie trov konania účastníkom, voči ktorým konanie zastavil.

Okresný súd 5. mája 2005 opätovne predložil súdny spis odvolaciemu súdu.

Krajský súd 15. decembra 2005 opätovne vrátil okresnému súdu súdny spis ako predčasne predložený, lebo sa nezaoberal dôvodnosťou odvolania sťažovateľov vo vzťahu k nimi navrhovanej cene bytu (opravenej uznesením okresného súdu) a nezaoberal sa súdnym poplatkom za odvolanie.

Okresný súd 12. januára 2006 vyzval sťažovateľov, aby oznámili, či trvajú na odvolaní vzhľadom k opravnému uzneseniu okresného súdu z 23. marca 2005. Títo 3. februára 2006 oznámili, že na odvolaní trvajú.

Okresný súd 9. februára 2006 vyzval sťažovateľov na zaplatenie súdneho poplatku.

Sťažovatelia 2. marca 2006 čiastočne vzali svoje odvolanie späť (týkajúce sa výšky ceny bytu).

Okresný súd 21. marca 2006 vyzval účastníkov na zaplatenie súdnych poplatkov.

Súdny spis bol 28. apríla 2006 predložený odvolaciemu súdu.

Okresný súd 6. júna 2006 požiadal krajský súd „o krátkodobé zapožičanie spisu“, aby sa mohol vyjadriť k ústavnej sťažnosti sťažovateľov. Spis bol doručený okresnému súdu 15. júna 2006. K sťažnosti zaujal 27. júna 2006 stanovisko zákonný sudca.

## B.

Uznesením krajského súdu č. k. 7 Co 841/99 z 10. novembra 1999 bol zrušený rozsudok okresného súdu č. k. 7 C 1/98-34 z 24. apríla 1998. Z odôvodnenia zrušujúceho druhostupňového rozhodnutia považoval ústavný súd za dôvodné citovať: „(...) *V prejednávanej veci krajský súd dospel k záveru, že návrh navrhovateľov by bol dôvodný, pokiaľ ide o hmotnoprávny nárok, teda pokiaľ ide o povinnosť odporcu previesť na nájomcov byty, ktoré užívajú. Okresný súd však pochybil, pokiaľ uložil odporcovi povinnosť, ktorú bližšie nešpecifikoval.*

*Podľa § 44 OZ je zmluva uzatvorená, akonáhle sa účastníci zhodnú na jej obsahu; nedostatok zmluvnej dohody vôle však možno v niektorých prípadoch nahradiť rozhodnutím súdu v zmysle ustanovenia § 161 ods. 3 O. s. p. Kúpna zmluva vyžaduje zhodnú vôľu účastníkov o predmete kúpy a o cene, za ktorú má byť vec predaná. Ak má byť nahradené prehlásenie vôle, potrebné k uzavretiu kúpnej zmluvy, musí byť obsah tejto zmluvy presne uvedený vo výroku rozsudku, poprípade musí byť vo výroku rozsudku odkaz na obsah pripojenej kúpnej zmluvy, tvoriacej jeho súčasť. Súd je totiž viazaný návrhom na zahájenie konania (§ 153 ods. 2 O. s. p.) a v dôsledku tejto viazanosti nesmie na znení navrhovanej zmluvy nič meniť.*

*Keďže okresný súd takto nepostupoval (byť i vinou nedostatočného návrhu na začatie konania), krajský súd bol nútený jeho rozhodnutie zrušiť, vec mu vrátiť na ďalšie konania a nové rozhodnutie.*

*Okresný súd v ďalšom vyzve navrhovateľov na upresnenie žalobného petitu v zmysle vyššie uvedeného právneho záveru a až po odstránení vôle podania bude môcť vo veci opätovne rozhodnúť, pričom bude jeho povinnosťou posúdiť i obsah prípadne navrhovateľmi doloženej zmluvy v zmysle príslušných právnych predpisov a vo veci opätovne rozhodnúť, svoje rozhodnutie náležite odôvodniť. V novom rozhodnutí rozhodne i o trovách konania.“*

### **III.**

1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola (...) v primeranej lehote prejednaná (...) súdom (...), ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...).

2. Okresný súd vo svojom vyjadrení z 28. júna 2006 vykonal chronologický prehľad úkonov súdu v posudzovanej veci a k predmetu ústavnej sťažnosti uviedol:

*„(...) Na základe uvedenej chronológie úkonov považujeme ústavnú sťažnosť len za čiastočne opodstatnenú. Z nich za podstatné (bez poradia závažnosti) považujeme tieto:*

- a) nedostatočne špecifikovaný návrh navrhovateľov, čo konštatuje aj Krajský súd Žilina*
- b) nečinnosť pôvodne zvoleného právneho zástupcu navrhovateľov, ktorý nedodržel sudcovské procesné lehoty stanovené na výzve súdu*
- c) v priebehu konania bol vyhlásený konkurz na odporcu, opakované zmeny správcu konkurznej podstaty*
- d) nečinnosť správcu konkurznej podstaty, nedodržanie sudcovských procesných lehôt*
- e) 19. 4. 1998 – 15. 11. 2000 – spis sa nachádzal na Krajskom súde Žilina na rozhodnutie o podanom opravnom prostriedku*
- f) 13. 12. 2001 – 1. 3. 2002 – obdobie od odročenia pojednávania do vypracovania uznesenia o ustanovení znalca*
- g) preťaženosť súdu v rozhodnej dobe*

*Po zhodnotení všetkých okolností prípadu a pre prípad zadostučinenia Ústavným súdom považujeme sumu nepresahujúcu 30.000,- Sk za postačujúcu. O náhrade trov konania navrhujeme rozhodnúť podľa výsledku konania. (...)“*

Právny zástupca sťažovateľov zaujal k vyjadreniu okresného súdu nasledované stanovisko: *„(...) Nazdávam sa, že nedostatky v špecifikácii návrhu neprispeli podstatnou mierou k prieťahom konania. Takisto nečinnosť pôvodne zvoleného právneho zástupcu sťažovateľov neovplyvnila zásadným spôsobom prieťahy konania.*

*Pokiaľ ide o nespoluprácu správcov konkurznej podstaty so súdom a preťaženosť súdu, tieto skutočnosti nemôžu byť pripísané v neprospech sťažovateľov. (...)“*

3. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu sa vytvára právna istota. Pre naplnenie ústavného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa naplní zásadne až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (napr. I. ÚS 41/02).

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Keďže obsah základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručený čl. 38 ods. 2 listiny (uvedenej ústavným zákonom Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky č. 23/1991 Zb.) je totožný so základným právom zaručeným v čl. 48 ods. 2 ústavy, porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy znamená súčasne aj porušenie tohto základného práva zaručeného v čl. 38 ods. 2 listiny (napr. I. ÚS 161/06).

Judikatúra ESLP a ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

4. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 1/98, v ktorom sťažovatelia vystupujú ako navrhovatelia, došlo k porušeniu nimi označených základných práv.

4.1 Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom posúdenia je konanie o uloženie povinnosti previesť byt do osobného vlastníctva, ktoré sa začalo 5. januára 1998 a dosiaľ (po vyše osem a pol roku) nie je právoplatne rozhodnuté.

4.2 Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd bral do úvahy aj v posudzovanom prípade skutkový stav veci a platnú právnu úpravu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 92/97 a iné) relevantnú pre rozhodnutie. Na základe týchto hľadísk predmetné konanie nehodnotil ako právne a ani skutkovo zložitú vec, ktorého doterajšia dĺžka by bola zásadne ovplyvnená, resp. závislá od zložitosti veci.

4.3 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, t. j. správania sťažovateľov v predmetnom konaní ústavný súd nemohol neprihliadnuť na skutočnosť, že na výzvu okresného súdu z 20. novembra 2000 sťažovatelia (resp. ich právny zástupca) upresnili žalobný petit až 30. novembra 2001. Taktiež informáciou danou znalcovi 17. mája 2002 („že odstupujú od súdneho sporu“) spôsobili predĺženie doby vypracovania znaleckého posudku (znalec bol opätovne vyzvaný súdom na vypracovanie znaleckého posudku až 5. augusta 2003). Uvedené skutočnosti mali určitý vplyv na dĺžku konania, no vzhľadom k málo efektívnemu postupu okresného súdu v tomto období (viacnásobné urgovanie právneho zástupcu sťažovateľov, ako aj výzva znalcovi až 5. augusta 2003) ich nemožno kvalifikovať ako skutočnosti, ktoré by bolo potrebné pripočítať len na vrub sťažovateľov.

Ústavný súd navyše poznamenáva, že z obsahu súdneho spisu sp. zn. 7 C 1/98 (a ani z vyjadrení účastníkov konania) nemožno jednoznačne vylúčiť (a ani potvrdiť, vzhľadom k určitým procesným úkonom okresného súdu v období po vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu) prerušenie konania v zmysle už vyššie citovaného ustanovenia zákona o konkurze a vyrovnaní.

4.4 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci, pričom zbytočné prietahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu vrátane významu predmetného konania pre jeho účastníkov.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že konanie v posudzovanej veci od jej nápadu 5. januára 1998 trvá dosiaľ bez jej právoplatného rozhodnutia už vyše osem a pol roka. Túto dobu vzhľadom na predmet konania pred okresným súdom (uloženie povinnosti previesť byt do osobného vlastníctva) a skutkové zistenia vyplývajúce zo súdneho spisu sp. zn. 7 C 1/98 považuje ústavný súd v danom prípade za neprimerane dlhú.

4.5 Postup okresného súdu v predmetnej veci ústavný súd kvalifikuje v období od 20. novembra 2004 (predloženie veci na krajský súd) do 28. apríla 2006 (opätovné predloženie veci na krajský súd) v trvaní 15 mesiacov vzhľadom na procesné pochybnosti okresného súdu (pozri vyššie časť II. A odôvodnenia), ktoré spôsobili predĺženie odvolacieho konania, a tým aj predĺženie celkovej doby konania vo veci ako postup okresného súdu spôsobujúci prietahy v konaní.

Taktiež postup okresného súdu v obdobiach uvedených v bode 4.3 (vplyv správania sťažovateľov na dĺžku konania) vzhľadom na procesné úkony vykonaným okresným súdom v tomto období (k ich nízkej efektívnosti), ako aj postup okresného súdu, ktorý bol dôvodom zrušenia jeho rozsudku z 24. apríla 1998 (pozri vyššie časť II. B odôvodnenia), kvalifikuje ústavný súd ako postup nesmerujúci k urýchlenému odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovatelia počas doterajšieho priebehu konania nachádzajú.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd konštatuje, že v predmetnom konaní došlo k prietahom, ktoré neboli spôsobené zložitou veci ani výlučným správaním účastníkov konania, ale postupom okresného súdu. Podľa názoru ústavného súdu občianske súdne konanie, ktoré bez právoplatného rozhodnutia trvá (vzhľadom na predmet konania na okresnom súde) tak dlho, ako je to v danej veci, je potrebné považovať za konanie nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Táto zdĺhavosť konania totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty

dotknutých osôb do takej miery, že sa ich právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate.

Obranu okresného súdu (pozri bod 4 I. časti odôvodnenia) spočívajúcu „najmä v preťaženosti súdu v rozhodnej dobe“ ako dôvod, ktorý by mal byť objektívnou príčinou spôsobujúcou prieťahy v konaní, ústavný súd neakceptoval. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 48/96, II. ÚS 52/99) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní.

4.6 Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, resp. práva na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

5. Keďže v posudzovanej veci už okresný súd meritórne rozhodol, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach prípadu rozhodnúť o návrhu sťažovateľov na prikázanie okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

6. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie (čl. 127 ods. 2 ústavy, § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

6.1. Sťažovatelia žiadali priznať primerané finančné zadosťučinenie spolu v sume 300 000 Sk z dôvodu ich právnej neistoty vyplývajúcej z doterajšej dĺžky konania spôsobenej postupom okresného súdu v predmetnej veci.

6.2 Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38. ods. 2 listiny, resp. práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľov. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľov (pozri body 4.1 až 4.5 tejto časti) vrátane ich podielu na dĺžku konania (pozri bod 4.3) považuje za primerané v sume 30 000 Sk pre každého z nich.

6.3 Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľom do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

7. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľom vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom. Advokát vykonal tri úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, písomné podanie (sťažnosť) z 23. januára 2006 a vyjadrenie z 20. júla 2006. Odmena za jeden úkon právnych služieb (v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, t. j. 1/6 z výpočtového základu 16 381 Sk) znížená o 20% (§ 13 ods. 3 vyhlášky) t. j. o 546 Sk, predstavuje sumu 2 184 Sk. Spolu s režijným paušálom 164 Sk predstavuje odmena za jeden úkon právnych služieb sumu 2 348 Sk a za tri úkony právnych služieb spolu 7 044 Sk za jedného účastníka konania. Za dvoch účastníkov konania celkové

trovy predstavujú spolu sumu 14 088 Sk. Keďže sťažovatelia požadovali náhradu trov konania v sume 8 682 Sk, ústavný súd rozhodol v súlade s ich návrhom.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

8. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. augusta 2006